

Valorificarea obiectivelor de patrimoniu cultural și natural

Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției

A. Patrimoniul cultural

Satele din teritoriul Podișul Mediașului reprezintă importante centre ale **moștenirii culturale săsești și românești** (tradiții, obiceiuri, arta meșteșugurilor, ansambluri de biserici, situri arheologice, centre istorice etc.). În contextul în care, conform unui studiu recent, turiștii europeni și americani preferă localitățile medievale și obiectivele religioase, moștenirea culturală a teritoriului Podișul Mediașului este o adevărată mină de aur pentru păstrarea identității culturale dar și pentru dezvoltarea economică a teritoriului. Dintre obiectivele de patrimoniu mai relevante enumerăm:

- situri arheologice / urme de locuire / necropole, așezări romane sau rurale de interes local - monumente B (Șeica Mică, Târnavă, Brătei, Moșna);
- ansambluri și cetăți bisericesti de interes local – monumente B (Velț, Târnavă, Hoghilag);
- biserici de interes local – monumente B (Micăsasa, Dumbraveni);
- case parohiale și case particulare de interes local (Velț, Micăsasa, Târnavă, Moșna, Dumbraveni).

Proprietare și responsabile pentru toate aceste clădiri sunt parohiile evanghelice sau romano-catolice din respectivele comunități, respectiv administrațiile locale. Majoritatea cetăților bisericesti sunt deja incluse în circuite turistice (spre exemplu cele inițiate de fundația Mioritics sau inițiativa unor instituții din Germania).

Totusi, teritoriul nu reusește să fructifice suficient aceste resurse unice în avantajul economic al populației. Păstrarea și conservarea moștenirii rurale sunt esențiale pentru dezvoltarea turismului rural, reprezentând o posibilitate de promovare a satelor din teritoriu cu efect pozitiv asupra turiștilor și populației locale. Obiectivele de patrimoniu, sunt în cea mai mare măsură supuse fenomenului de degradare, având drept cauză lipsuri financiare.

A. Patrimoniul natural

Relieful deluros și clima blândă oferă un mediu generos pentru biodiversitatea ținutului Podișul Mediașului. Mediul natural din acest ținut a protejat ani de-a rândul specii ocrotite acum de lege ca liliacul mic cu potcoavă, ursul brun, lupul, liliacul cârn, broasca țestoasă de apă, tritonul cu creastă, buhaiul de baltă cu burta galbenă, croitorul mare plante precum: capul șarpelui, trifoiușul de baltă, codolean tătăresc etc. și un număr impresionant de *odonate și lepidoptere*: libelule, rădașca și fluturi. *Bujorul de munte* este plantă **endemică**, declarată monument al naturii, fiind

	<p>ocrotită de lege. Combinația perfectă dintre deal-vale a creat peisaje naturale deosebite, adevărate monumentele ale naturii ce fac parte din patrimoniul local al ținutului.</p> <p>Pe Teritoriul Podișul Mediașului, se întâlnesc porțiuni din cinci site-uri de importanță comunitară¹ dintre care o arie de protecție specială avifaunistică (SPA).</p> <p>Intensivizarea agriculturii și conversia pajiștilor în terenuri agricole sau pajiști utilizate intensiv, creșterea utilizării fertilizanților chimici, amenință biodiversitatea teritoriului în ariile necesar a fi protejate.</p> <p>Patrimoniul natural al teritoriului trebuie protejat în continuare iar populația va trebui încurajată să folosească anumite practici în agricultură. De asemenea, peisajul deosebit, speciile protejate pot fi încadrate într-un program special de protejare, dar în același timp de valorificare economică prin includerea lor într-un circuit turistic. Astfel, patrimoniul natural al zonei nu va fi doar subiect de conservare și protejare dar și stimulare a activității turistice a zonei, cu impact ulterior asupra vieții economice.</p> <p>Această măsură susține astfel dezvoltarea sectorului economic, contribuind direct la sprijinirea măsurii 1 – încurajarea activităților turistice, dar și la dezvoltarea de microîntreprinderi în domeniul serviciilor, pentru că va genera în o cerere de servicii în domeniul construcțiilor și amenajărilor arhitecturale cu un anumit specific.</p> <p><u>Obiective generale</u></p> <p>Îmbunătățirea condițiilor de viață pentru populație, asigurarea accesului la serviciile de bază și protejarea moștenirii culturale și naturale din spațiul rural în vederea realizării unei dezvoltări durabile</p> <p><u>Obiective specifice</u></p> <p>Menținerea și valorificarea patrimoniului cultural și natural al teritoriului, în scopul creșterii atractivității și potențialului economic local. Creșterea numărului de obiective de patrimoniu puse în valoare și introduse în circuitul turistic;</p> <p>Revigorarea meșteșugurilor tradiționale ca elemente de atracție turistică.</p>
<p>Descrierea intervenției – domeniul de acoperire a măsurii</p>	<p>a) Crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază;</p> <p>b) Crearea și dezvoltarea serviciilor publice de bază pentru populația rurală;</p> <p>c) Protejarea patrimoniului cultural de interes local și natural din spațiul rural;</p>

¹ situri de importanță comunitară reprezintă acele arii care, în regiunile biogeografice în care există, contribuie semnificativ la menținerea sau restaurarea la o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale din anexa 2 a O.U.G. nr. 57/2007 sau a speciilor de interes comunitar din anexa 3 a O.U.G. nr. 57/2007 și care pot contribui astfel semnificativ la coerența rețelei „NATURA 2000” și/sau contribuie semnificativ la menținerea diversității biologice în regiunile biogeografice respective.

<p>Beneficiari</p> <p><u>Tipuri de beneficiari</u></p> <p><u>Estimarea numărului de beneficiari</u></p>	<p>Comunele prin reprezentanții lor legali conform legislației naționale în vigoare;</p> <p>Asociațiile de dezvoltare intercomunitară realizate între două sau mai multe comune;</p> <p>ONG-uri, instituții de învățământ, așezăminte culturale și instituții de cult</p> <p>Persoane fizice și juridice care dețin în proprietate sau administrează obiective de patrimoniu cultural de interes local.</p> <p>20</p>
<p>Precizări privind acțiunile eligibile</p>	<p>Componeta A</p> <ul style="list-style-type: none"> • Înființarea de drumuri noi, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local (drumuri comunale, vicinale și străzi din interiorul comunei) ce aparțin proprietății publice a unității administrative (comuna) pe teritoriul căreia se află, așa cum sunt definite și clasificate în conformitate cu legislația națională în vigoare; • Prima înființare, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă (captare, stații de tratare, alimentare) pentru localitățile rurale având sub 10.000 populație echivalentă (p.e); • Prima înființare, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată (canalizare, stații de epurare) pentru localitățile rurale având sub 10.000 populație echivalentă (p.e); • Prima înființare și extinderea rețelei publice de joasă tensiune și a rețelei publice de iluminat cu eficiență energetică ridicată; • Prima înființare și extinderea rețelei publice locale de alimentare cu gaz către alte localități rurale sau către zone rurale care nu sunt conectate la rețea; • Investiții în stații de transfer pentru deșeuri și dotarea cu echipamente de gestionare a deșeurilor. <p>Componeta B</p> <ul style="list-style-type: none"> • Înființarea, amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populația rurală (parcuri, spații de joacă pentru copii, terenuri de sport, piste de biciclete); Renovarea clădirilor publice (ex.primării) și amenajări de parcări, piețe, spații pentru organizarea de târguri etc); • Investiții în sisteme de producere și furnizare de energie din surse regenerabile (în situația în care este vorba de clădiri publice); • Prima înființare și dotarea infrastructurii aferente serviciilor sociale precum

	<p>centrele de îngrijire copii, bătrâni și persoane cu nevoi speciale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investiții în construcția de grădinițe noi pentru copii, inclusiv dotarea acestora; • Achiziționarea de microbuze care să asigure transportul public pentru comunitatea locală în zonele unde o astfel de investiție nu este atractivă pentru companiile private dar care este indispensabilă pentru comunitate și vine în sprijinul rezolvării unei importante nevoi sociale inclusiv construirea de stații de autobuz; • Stație de transfer - instalație ce servește la transferul sau depozitarea pe termen scurt a deșeurilor urmând apoi să fie încărcate prin presare în prescontainere și transportate pentru reciclare, tratare sau eliminare. • Achiziționarea de utilaje și echipamente pentru serviciile publice (de dezapezire, întreținere spații verzi etc.) dacă fac parte din investiția inițială pentru înființarea serviciului; • Investiții de renovare, modernizarea și dotarea aferentă a așezămintelor culturale, inclusiv prima achiziție de cărți, materiale audio, achiziționarea de costume populare și instrumente muzicale tradiționale în vederea promovării patrimoniului cultural imaterial ca parte componentă a proiectului. <p>Componenta C</p> <ul style="list-style-type: none"> • Restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural - grupa B; • Studii privind patrimoniul cultural sau natural (material și imaterial) din spațiul rural cu posibilitatea de valorificare a acestora și punerea acestora la dispoziția comunității; • Achiziționare de echipamente pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural sau natural; • Dotarea și echiparea spațiilor culturale (pavilioane sau centre) prin care se pune în valoare moștenirea culturală imaterială (obiceiuri, meșteșuguri, ateliere tradiționale); • Amenajări de poteci și expoziții permanente în ariile protejate. <p>De asemenea vor fi susținute cheltuielile cu achiziționarea de echipamente hardware, software, inclusiv costurile de instalare și montaj.</p>
<p>Criterii de selecție locală</p>	<p>Va fi acordată prioritate pentru</p> <ul style="list-style-type: none"> • restaurarea și expunerea pentru populație și turiști a obiectivelor de patrimoniu cultural; • proiecte care pun în valoare și promovează practici neintruzive în ariile naturale protejate; • proiectele care acoperă/se derulează pe teritoriul mai multor comune din teritoriu, <u>promovând acțiunile de cooperare; 54,5% dintre proiecte vor fi vor fi promovate de asociații și parteneriate;</u> • <u>proiectele inovative;</u> • proiectele care se derulează în cooperare/parteneriat alte GAL-uri; • proiectele care includ <u>acțiuni de protecția mediului; 36,3% dintre proiecte cuprind acțiuni pentru protecția mediului.</u>
<p>Propuneri de proiecte</p>	<p>Muzeu viu - restaurarea și expunerea pentru populație a caselor tradiționale, care să ofere vizitatorilor posibilitatea de vedea cum se trăiește, cum se gătește într-o astfel de casă;</p> <p>Centru de meșteșuguri tradiționale – amenajarea și folosirea spațiilor existente</p>

	<p>pentru a învăța și promova meșteșugurile folosite de breslași.</p> <p>Reabilitarea obiectivelor de patrimoniu cultural și deschiderea lor către public</p> <p>Puncte de observație pentru acvila țipătoare și dezvoltarea de activități de tip „birdwatching”.</p>																																				
Intensitatea ajutorului	<p>Ajutorul public acordat în cadrul acestei măsuri este de 100% din totalul cheltuielilor eligibile. Beneficiarii finali nu vor suporta niciun fel de taxe pentru a participa la activitățile sprijinite prin această măsură.</p>																																				
Finanțarea	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="6">Buget în euro</th> </tr> <tr> <th>Nr. de proiecte prevăzute</th> <th>Costul total mediu</th> <th>Estimarea costului total pe măsură</th> <th>Contribuția FEADR – măsură</th> <th>Contribuția publică națională</th> <th>Contribuție privată</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>20</td> <td>45.172,75</td> <td>903.455,00</td> <td>722.764,00</td> <td>180.691,00</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="6">Buget în lei</th> </tr> <tr> <th>Nr. de proiecte prevăzute</th> <th>Costul total mediu</th> <th>Estimarea costului total pe măsură</th> <th>Contribuția FEADR – măsură</th> <th>Contribuția publică națională</th> <th>Contribuție privată</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>20</td> <td>193.632,99</td> <td>3.872.659,86</td> <td>3.098.127,89</td> <td>774.531,97</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	Buget în euro						Nr. de proiecte prevăzute	Costul total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuție privată	20	45.172,75	903.455,00	722.764,00	180.691,00	0	Buget în lei						Nr. de proiecte prevăzute	Costul total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuție privată	20	193.632,99	3.872.659,86	3.098.127,89	774.531,97	0
Buget în euro																																					
Nr. de proiecte prevăzute	Costul total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuție privată																																
20	45.172,75	903.455,00	722.764,00	180.691,00	0																																
Buget în lei																																					
Nr. de proiecte prevăzute	Costul total mediu	Estimarea costului total pe măsură	Contribuția FEADR – măsură	Contribuția publică națională	Contribuție privată																																
20	193.632,99	3.872.659,86	3.098.127,89	774.531,97	0																																
Indicatori de realizare	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Indicator</th> <th>ținta 2011-2013</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Număr de unități administrative sprijinite</td> <td>14</td> </tr> <tr> <td>Volumul total al investițiilor</td> <td>903.455,00</td> </tr> <tr> <td>Număr de acțiuni de patrimoniu rural sprijinite impartit in functie de tipul patrimoniului (cultural sau natural).</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>Populația care beneficiază de servicii îmbunătățite</td> <td>39.220</td> </tr> </tbody> </table>	Indicator	ținta 2011-2013	Număr de unități administrative sprijinite	14	Volumul total al investițiilor	903.455,00	Număr de acțiuni de patrimoniu rural sprijinite impartit in functie de tipul patrimoniului (cultural sau natural).	11	Populația care beneficiază de servicii îmbunătățite	39.220																										
Indicator	ținta 2011-2013																																				
Număr de unități administrative sprijinite	14																																				
Volumul total al investițiilor	903.455,00																																				
Număr de acțiuni de patrimoniu rural sprijinite impartit in functie de tipul patrimoniului (cultural sau natural).	11																																				
Populația care beneficiază de servicii îmbunătățite	39.220																																				

	Număr de proiecte care cuprind acțiuni de protecția mediului	10	
	Număr de proiecte care sun promovate de asociații, parteneriate, etc	6	